

Täysistunto

Tiistai 17.12.2019 klo 9.59—3.54

3.2. Pääluokka 35 Ympäristöministeriön hallinnonala

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Esitellään ympäristöministeriön hallinnon-alaa koskeva pääluokka 35. Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia.

Keskustelu

18.04 **Anneli Kiljunen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin, kiitos asunto- ja ympäristöjaostolle erittäin hyvästä yhteistyöstä.

Tämä budjettiesitys vuodelle 2020 on saanut paljon positiivista palautetta jaostossa. Se sisältää merkittäviä panostuksia ja toimia ilmastomuutoksen torjuntaan ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen Suomessa. Useat tavoitteet, kuten esimerkiksi hiilineutraalisuuden saavuttaminen vuoteen 2035 mennessä, ovat luonteeltaan poikkihallinnollisia, joten niihin pääseminen edellyttää monia toimia useilta eri hallinnonaloilta. Näin ympäristöministeriöllä on kokoaan merkittävämpi rooli erityisesti toimenpiteiden koordinoinnissa, jolla varmistetaan johdonmukainen toiminta ja päästövähennystoimien toteuttaminen sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisesti.

Arvoisa puhemies! Päätöksenteon ja tehokkaampien toimien valitsemisen tueksi tarvitaan korkealaatuista ja riittävää tietopohjaa. Valiokunta korostaa erityisesti selvitys- ja tutkimustoiminnan tarpeellisuutta. Niin ikään ilmastopaneelin lisärahoitus tulee vahvistamaan tietopohjaa. Vuonna 2020 panostetaan myös laajasti kiertotalouden edistämiseen, tavoitteena vahvistaa Suomea kiertotalouden edelläkävijänä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kansalaisjärjestöjen rahoitus vahvistuu. Kansalaisjärjestöillä on tärkeä rooli ja merkitys muun muassa ympäristötietoisuuden lisäämisessä sekä erilaisten toimien tekemisessä. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä luonnonsuojelun lisärahoitusta ja on näin tyytyväinen, kun määrärahat kasvavat kaiken kaikkiaan 88,8 miljoonaa euroa. Näin pystytään aiempaa paremmin pysäyttämään Suomen luonnon monimuotoisuuden heikentyminen ja tavoittelemaan hiilineutraalisuutta vuoteen 2035. Tähän pyritään muun muassa tehostamalla toimia uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelemiseksi, selvittämällä ilmastoviisaita suojeluratkaisuja ja arvioimalla luonnonsuojelulainsäädännön uudistamistarpeita. Lisäksi käynnistetään uusi kymmenvuotinen Helmi-elinympäristöohjelma, jossa kunnostetaan ja suojellaan luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita elinympäristöjä.

Arvoisa puhemies! Hallitus on sitoutunut myös sellaiseen ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaan, jossa tavallinen ihminen pidetään mukana. Tästä on esimerkkinä Metsähallituksen luontopalveluille osoitettava lisärahoitus, jolla retkeilypaikkoja kunnostetaan niin, että luonnonelämykset ja terveysvaikutukset olisivat yhä helpommin saatavilla.

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

Arvoisa puhemies! Tähän ympäristöluokkaan kuuluu myös asuminen. Asuminen ja rakentaminen aiheuttavat 30—40 prosenttia Suomen ilmastopäästöistä. On tärkeää keskittyä päästöjen vähentämiseen ja kiertotalouden edistämiseen myös rakennetun ympäristön osalta. Kestävä kaupunkikehitys ja puurakentaminen sekä lähiöt saavat esityksessä myös tukea. Valiokunta on kuitenkin huolissaan siitä, että Suomi on jakautunut vahvasti elinvoimaisiin ja taantuviin alueisiin, ja tämä näkyy muun muassa asuntojen arvon laskuna eräillä alueilla ja samaan aikaan nopeana nousuna toisilla alueilla. Tilanne ei edistä työllisyys- tai voitto- tai kannusta muuttamaan työn perässä. Tarvitaan samaan aikaan lisää kohtuuhintaisia asuntoja kaupunkikeskuksiin sekä räätälöityjä työkaluja ja tukea alueille, joilla asuntoa ei välttämättä saada myytyä tai edes lainaa asunnon korjauksiin. Keskeistä on saada käyntiin 8-vuotinen asuntopoliittinen kehittämisohjelma ja selvittää laaja-alaisesti, kuinka taantuvien alueiden asumisen ongelmia voidaan ennaltaehkäistä ja huolehtia siitä, että asuinolot parantuvat tasapuolisesti koko maassa.

Arvoisa puhemies! Tärkeää on edelleen turvata jokaiselle ihmiselle koti. Erityisryhmien asumisen turvaaminen ja kehittäminen ovat myös tulevaisuuden painopisteinä. Kehitysvammaisten asuntojen investointiavustukselle on edelleen suuri tarve. Ikääntyneiden asumisen erilaisia asumisratkaisuja kehitetään ja lisätään. Hallitus on myös sitoutunut puoltamaan asunnottomuuden vaalikauden aikana. Asunnottomien asumisen painopiste siirtyy hajautettuun asumiseen ja tavallisen asuntokannan käyttämiseen. Tärkeää on lisätä kohtuuhintaista asuntotuotantoa. Hallitusohjelmassa on tähän kunnianhimoiseen tavoitteeseen tarkoitus saada 10 000 korkotuettua vuokra-asuntoa ja asumisoikeusasuntoa, mutta esitetty valtuus ei tähän määrään nyt riitä. Valiokunta esittääkin tästä syystä lausumaa: ”Eduskunta edellyttää, että Valtion asuntorahaston korkotukilainavaltuutta nostetaan siten, että hallitusohjelmassa asetettu tavoite valtion tukemasta asuntotuotannosta saadaan täytettyä.” Valiokunta pitää niin ikään tärkeänä, että maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimusmenettelyä voidaan jatkaa Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla, sillä sopimusmenettely on osoittautunut erittäin toimivaksi. Näin saadaan lisättyä asuntotuotantoa, edistää hiilineutraalien kaupunkiseutujen kehittymistä ja liikkumisen kestävä kehitys ja voidaan puuttua myös segregatiiokehitykseen. Menettelyä on tärkeä laajentaa myös [Puhemies: Aika!] käynnissä olevien selvitysten mukaisesti uusille kaupunkialueille.

18.10 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma ja myös valtiovarainvaliokunta mietinnössään tunnistaa hyvin aikamme vakaviin kuuluvat ongelmat: ilmastomuutoksen ja luonnon monimuotoisuuskadon. On tärkeää, että hallituksella on vahvat puitteet työlle ympäristön, luonnon ja ilmaston parhaaksi. Esimerkiksi luonnonsuojelun rahoituksen 100 miljoonan euron lisäys, vesiensuojelun tehostamisohjelman vahva rahoitus ja asuntopuolella energiaremonttituki ovat askeleita oikeaan suuntaan. Myös valiokunta on tunnistanut muun muassa nämä tärkeät hankkeet mietinnössään.

Luonnon monimuotoisuuden vahvistamisessa otetaan nyt iso loikka. Uhanalaisia luontotyyppisiä suojellaan aiempaa enemmän, ja paljon resursseja suunnataan myös elinympäristöjen ennallistamiseen. Ennallistamisen ja kunnostus- ja hoitotyön kohteena tulevat olemaan kaikkein uhanalaisimmat luontotyyppimme, kuten suot, lintukosteikot, perinneympäristöt ja ranta- sekä vesiluonto. Satsauksilla luonnonsuojeluun hallituksen tavoite ei ole

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

enempää eikä vähempää kuin pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikentyminen vuoteen 2030 mennessä.

Ennallistamis- ja kunnostustöitä tehdään aiempaa enemmän ja joka puolella Suomea paljolti nimenomaan harvaan asutuilla alueilla. Tämä synnyttää uusia työpaikkoja ja työmahdollisuuksia kaikkiiin maakuntiin. Jaan vahvasti valiokunnan tärkeän huomion selvitys- ja tutkimustoiminnan vahvistamisesta. Tutkittuun tietoon perustuva päätöksenteko on kirjattu myös hallitusohjelmaan, ja sen on oltava kaiken päätöksenteon lähtökohta. Hutkimalla ei hyvää jälkeä synny. Luontopaneelin toimintaedellytyksiä tullaan vahvistamaan huomattavasti. Luontopaneelin rahoitus tulee ympäristöministeriön sisäisistä määrärahoista, tarkka summa saataneen alkuvuodesta.

Arvoisa puhemies! Luonnonsuojelualueiden lisäämisellä ja luonnon ennallistamisella on myös tärkeä rooli niin ilmastonmuutoksen hillinnässä kuin siihen sopeutumisessakin. Esimerkiksi metsien ja soiden suojelu vahvistaa myös niiden merkittäviä hiilivarastoja ja nieluja.

40 kansallispuistoamme ovat suomalaisille erityisen rakkaita ja ylpeyden aihe. Kunnostamme kansallispuistojen reittejä ja kuromme Metsähallituksen luontopalveluiden korjausvelkaa umpeen. Monin paikoin huonoon kuntoon päässeitä pitkospuita, nuotiopaikkoja ja muita retkeilyrakenteita laitetaan toden teolla kuntoon tällä hallituskaudella. Kansallispuistoverkkoa vahvistetaan, ja joissain nykyisissä kansallispuistoissa voidaan tehdä alueen laajennuksia yhtenäisemmän kokonaisuuden saavuttamiseksi. Uuden tai uusien kansallispuistojen perustamista päästään pohtimaan tarkemmin jo ensi vuonna.

Tuntuva 15 miljoonan euron rahoitus on myös vesiensuojelun tehostamisohjelmalle. Kyseessä on iso ja laaja-alainen vesiensuojeluohjelma, joka on käynnistynyt tänä vuonna. Ensi vuonna parannetaan muun muassa Saaristomeren tilaa tukemalla peltojen kipsikäsittelyä meren valuma-alueella Varsinais-Suomessa. Kipsi sitoo peltojen ravinteita ja estää niiden kulkeutumista vesistöön.

Hallituksen ilmastotyötä johdetaan ja koordinoidaan ympäristöministeriöstä. Ympäristö- ja ilmastoministerinä toimin ilmasto- ja energiapoliittisen ILPO-ministerityöryhmän puheenjohtajana. Ministeriryhmässä yhdistetään useiden ministeriöiden voimat ilmastotyön tukemiseksi, on sitten kyse energiasta, liikenteestä, maataloudesta tai metsistä. Ympäristöministeriön johdolla tehtäviä ilmastotoimia ovat esimerkiksi energiatehokkuusremonttien tukeminen 20 miljoonalla eurolla ensi vuonna ja sähköautojen latausinfrastruktuuriin tuleva 5,5 miljoonaa, jolloin tuki yli kolminkertaistuu. Pidän valiokunnan tapaan myös myönteisenä, että keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma KAISUun on varattu 1 miljoona euroa vauhdittamaan kuntien ja alueiden ilmastotyötä.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi muutama sana asuntopolitiikasta. Asuntomarkkinat ja asuntotilanne ovat maan sisällä voimakkaasti polarisoituneet, kun muuttoliike suuntautuu muutamaan kasvukeskukseen ja samalla syrjäisemmillä seuduilla väki vähenee. Hallitus on käynnistänyt 8-vuotisen asuntopolitiittisen ohjelman valmistelun, jolla pyritään löytämään ratkaisuja sekä kasvavien kaupunkiseutujen asumisen korkeaan hintaan että väestöään menettävien alueiden ongelmiin.

Jo ensi vuonna hallitus toteuttaa toimia, joilla tuetaan väestöään menettävien alueiden asuntopolitiikkaa. Niistä voi mainita esimerkiksi tuen, jolla asuntoja muutetaan ikääntyville sopiviksi ja purkuavustusten korottamisen. Toisaalta hallitus tukee myös kasvavia kaupunkiseutuja ja niiden asuntotuotantoa erityisesti MAL-sopimusten kautta. Hallitus on asettanut tavoitteeksi asunnottomuuden puolittamisen tällä hallituskaudella. Tähän pureu-

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

tuva asunnottomuuden [Puhemies: Aika!] yhteistyöohjelma käynnistetään ensi vuoden alkupuolella.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt on sitten mahdollisuus 10 minuutin debattiin. Avataan tämä v-painike tuomaan se sitä kautta näin.

18.15 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos esittelystä ja myötämielisestä suhtautumisesta erityisesti kansallispuistoihin ja luonnonsuojelualueisiin, se lämmittää mieltä.

Ministeri kertoi, että reitteihin ja pitkospuihin ja muihin rakenteisiin kiinnitetään erityistä huomiota ja korjausvelkaa vähennetään. Esitän tässä yhteydessä toivomuksen, että myös meidän aivan ainutlaatuinen autiotupaverkostomme saa huomiota. Kahtena edellisenä vuotena valtiovarainvaliokunta on lisännyt ensin 100 000 ja toisena vuonna 200 000 nimenomaan korvamerkattuna tähän tarpeeseen. Se on aivan ainutlaatuinen, ja sillä on kulttuurihistoriallista arvoa ja retkeilyyn ja luonnon kestävään käyttöön liittyviä piirteitä.

Kansallispuistoverkoston alueellisesta laajentamisesta — oikein hyvä — ja mahdollisen uuden perustamisesta mainitsitte. Esitän tässä yhteydessä harkittavaksi sitä, että suurtureiden alue Käsivarressa olisi siellä tarkastuslistalla. Ministerinä ollessaan Niinistö teki siitä selvityksen, ja siinä vaiheessa tällainen paikallinen hyväksyttävyyys ei ollut kovin hyvä, mutta uskoisin, että tässä suhteessa on kehitystä tapahtumassa, ja alue voisi kyllä olla kansallispuiston väärti.

18.17 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ympäristöministeriön alalla on budjetissa monia hyviä asioita, oikeastaan jakaantuen ympäristöasioihin ja asuntopolitiikkaan. Nostan muutamia esille.

Esimerkiksi vesiensuojelun tehostamisohjelma on erittäin hyvä asia, että saadaan Itämerelle ja myöskin sisävesille parannusta aikaan. Kansallispuistojen ja retkeilypaikkojen kunnostamiseen osoitetut rahat ovat erittäin hyvä asia, luonnonsuojelun määrärahat ovat hyvä asia, ja itse myöskin nostaisin nämä Metso-rahats. Se on hyvä asia, että vapaaehtoisuuden pohjalta saadaan Metso-ohjelmaa vietyä eteenpäin.

Sitten asuntorakentamiseen haluaisin kiinnittää huomiota. Puurakentamisen edistäminen on tärkeä asia. Viimeiset tiedot ovat kuitenkin tosiasia, että puurakentamisen aloituskohteet ovat vähentyneet. Toivon, että sinne saadaan lisää pontta. [Puhemies koputtaa] Asunnottomuuden puolittaminen [Puhemies koputtaa] on tavoitteena hyvä asia, [Puhemies: Aika!] ja MAL-sopimukset ovat erittäin hyvä — toivon, että niitä voitaisiin laajentaa jatkossa myöskin muihin kaupunkeihin.

18.18 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Madridin ilmastokokous karahti karille viime viikonloppuna. Odotukset olivat kovat, ja paikalle saavuttiin yksityislentokoneilla ja lisäksi myös purjeveneellä. Suurimmat saastuttajat, Kiina ja Intia, eivät kuitenkaan vielä halua muuttaa tapojaan ja jatkavat saastuttamista ja sen lisäämistä vielä 2030-luvulle asti. Kuitenkin he haluavat, että muut leikkaavat sitten päästöjään ja rahoittavat myös köyhien maiden päästöleikkauksia. 100 miljardin dollarin kansainvälinen ilmatorahoituksen lupaus ei ole toteutunut, ja siellä on monia muitakin isoja maita, mitkä eivät halua oikein tehdä mitään.

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

No, SDP ja hallitus ovat todenneet, että Suomi haluaa olla kokoansa suurempi maailmalla. Toivoisinkin nytten ja kysyn hallitukselta, ministeriltä: ei kai Suomi ala nyt tekemään entistä enemmän muitten osuutta ilmastopäästötavoitteista [Puhemies koputtaa] ja rahoittaa entistä enemmän?

18.19 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että hallitusohjelma tavoittelee kylliksi kohtuuhintaisia vuokratoteja ihmisille. Ja oli tärkeä havainto tässä, että mikäli kysyntää syntyy, ja toivon syntyvän — hallitushan parantaa näitä ehtoja, jotta tuista tulisi kiinnostavia — niin täällä sitten vielä valiokunta toteaa, että valtuuden luonnollisesti on oltava näihin riittävä. Pidän myös tärkeänä, että näitä käynnistysavustuksia on päätetty ulottaa myös pääkaupunkiseudun ulkopuolisille maa-alueille. Muun muassa Tampereella ollaan kovasti iloisia tästä asiasta, niin kuin monella muullakin paikkakunnalla varsinkin sitten, kun varmasti vielä laajennetaan näitä käytäntöjä.

Mutta, puhemies, yksi asia minua askarruttaa. Se oli hyvä, että hallitusohjelma yksioikaisesti linjaa sen, että Valtion asuntorahasto jatkossakin rahoittaa kohtuuhintaista asumista, ja tämä sama linjaushan oli yksimielinen eduskunnan viime kaudella. Nyt kokoomus omassa vaihtoehtobudjetissaan on [Puhemies: Aika!] ryöstämässä ARAn eli siirtämässä siitä miljardin pois [Puhemies: Aika!] kohtuuhintaiseen asumiseen tarkoitettua rahaa.

18.21 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä budjetista tosiaan näkyy, että hallitus on vihreän ympäristö- ja ilmastoministeri Mikkosen johdolla lähtenyt ripeästi toimeenpanemaan hallituksen historiallisia panostuksia luonnonsuojeluun. Tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössäkkin todetaan, että useat tavoitteet ovat poikkihallinnollisia, esimerkiksi hiilineutraali Suomi 2035, ja edellyttävät toimia useilla eri hallinnaloilla, mutta kuitenkin niin, että ympäristöministeriöllä on tässä kokoaan suurempi koordinoiva rooli. Edelleen tässä mietinnössä ja myös ympäristövaliokunnan lausunnossa kiinnitettiin huomiota ministerien ja ely-keskusten resurssien ja henkilöstön riittävyyteen näissä vaativissa tehtävissä. Tähän toivottavasti kiinnitetään nyt sitten jatkossa huomiota.

Hienoa, että kansallispuistoihin panostetaan. Tässä nostan esiin myös sen toiveen, että Porkkalan alue Kirkkonummella on pitkään ollut valmiina kansallispuistoksi, ja toivon, että se pysyy tiivistä harkinnoissa mukana, kun uutta kansallispuistoa lähdetään pohtimaan. —Kiitos.

18.22 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä ympäristöministeriön hallinnonalalla on todellakin tärkeitä panostuksia vesistöjen suojeluun. Myöskin tätä Metso-ohjelman 25 miljoonan panostusta voi pitää erittäin merkittävänä, ja muistan tuossa viime vaalikampanjoitten aikana, että monet puolueet olivat tämän kirjanneet, myös kristillisdemokraatit, tavoitteisiinsa.

Myöskin luonnonsuojelualueelle tehtävät panostukset ovat tärkeitä, koska yhä useammilla ihmisillä on silloin mahdollisuus myös oman luontosuhteen rakentamiseen. Ilolla pistän merkille esimerkiksi Savo-Karjalan vaalipiirin Kolin kansallispuiston ympäristöön tehtävät ratkaisut, joissa yritetään pysäköintialuetta saada sellaiseen paikkaan, joka ei sitä puistoa riko, mutta kuitenkin ihmiset pääsisivät alueelle. Tämä on todella tärkeää.

Myöskin kolmannen sektorin yhteistyöstä kertoo hyvää Metsästäjäliitolle annettu 100 000 euron lisäys, jossa kosteikkojen suojelussa nähdään sitten se heidän panostuksensa. Ja tämän rakennetun ympäristön digitaalisen rekisterialustan luominen [Puhemies ko-

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

puttaa] on äärimmäisen tärkeää. Tällaiset asiat ovat esimerkiksi naapurimaassamme Virossa jo paljon pidemmällä, ja [Puhemies: Kiitos! — Aika!] tämä on hyvä, että Suomi seuraa perässä.

18.23 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Budjetin lähetekeskustelussa itse toivoin sitä, että tässä eduskuntakäsittelyn aikana pystyisimme ohjaamaan kansalaisjärjestöille lisää rahaa, ja nyt hallitukselle suuri kiitos siitä, että se täydensi esitystä siltä osin. Meillä on nyt yhteensä 300 000 euroa enemmän, ja tällä rahalla voidaan tukea erittäin vaikuttavaa työtä, jota kansalaisjärjestöt tekevät ja myös esimerkiksi ympäristökasvatushankkeita.

Kaikista suurin ilo on kuitenkin tämä historiallinen määrärahan nosto luonnonsuojeluun, joka käytännössä tarkoittaa sitä, että luonnonsuojelurahat yli tuplaantuvat verrattuna edellisvuoteen. Tässä on tosi tärkeää muistaa se, että ilmastokriisin ohella me pidämme luonnon monimuotoisuuden hupenemista yhtä lailla esillä. Helposti se jää vaille sen ansaitsemaa huomiota. Täälläkin perussuomalaiset ovat kysyneet, että pitääkö niin paljon antaa. Vastaus on se, että kyllä pitää antaa. [Puhemies koputtaa] Pitäisi antaa vielä enemmän, [Puhemies: Aika!] ja samalla myös torjutaan ilmastomuutosta näillä rahoilla.

18.24 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Nuvarande regering satsar på ekologisk hållbarhet och vårt klimat bland annat genom att minska utsläppen. Det är en rejäl ökning i nästa års budget för detta ändamål, och det är viktigt att vi ger korrekt information i klimatdebatten i fortsättningen.

Luonto ja meidän saaristomme ovat todella tärkeitä meille suomalaisille ja monelle ulkomaalaisellekin. He ihailevat meidän hienoa luontoamme. Kuten mainittiin tässä, niin luonnonsuojelurahojen kasvu on merkittävästi ensi vuonna. Millä tavalla hallitus aikoo parantaa luontomatkailua myös maailmanperintöalueilla?

Ja vielä sellainen asia, että merimetso on paikallisesti suuri ongelma rannikolla muun muassa kotimaisen rannikkokalastuksen kannalta. Millaisia määrärahoja hallitus on varannut merimetsojen aiheuttamille vahingoille?

18.25 Hilikka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen iloinen, että tämä hallitus aikoo painaa kaasua maakuntien suuntaan. Hallitus aikoo muun muassa ministeri Mikkosen johdolla vauhdittaa asuntotuotantoa ja liikennehankkeita kuuden suurimman kaupungin lisäksi yhä laajemmin Suomessa, niin kuin saimme alustuksissa kuulla. Uusina kaupunkina MAL-menettelyssä on ainakin Lahti, Jyväskylä ja Kuopio tässä vaiheessa. MAL-sopimusmenettelyn laajentaminen ja sen piiriin pääsy on nähdäkseni selkeä viesti siitä, että kasvavia kaupunkiseutuja on kaikkialla Suomessa. Kun sopimuksia uusille kaupunkiseuduille solmitaan, tulisi sopimuksia myös uudistaa kattamaan laajemmin kaupunkien kestävä kasvua, näin nähdäkseni.

Tästä löytyy hyviä esimerkkejä esimerkiksi Lahdesta, Suomen ympäristökaupungista, Euroopan ympäristökaupungista vuodelta 2021, joka on jo nyt luopunut kivihiilestä, tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 25 mennessä ja on kokeillut erilaisia ympäristötekoja muun muassa vesiosaamisen saralla. [Puhemies: Aika!]

Toivoisin, että ministeri Mikkonen kuvaisi hiukan, miten pääsemme eteenpäin näissä MAL-sopimusten laajentamisissa ja millä aikataululla saamme ne laajennettua.

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

18.26 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Luontomatkailuun ja luonnonsuojeluun tehtävät panostukset ovat ehdottomasti tämän budjetin valopilkkuja ja antavat signaalin, että luontoa ja sen moninaisuutta arvostetaan. Luontomatkailusta täällä on useammassa puheenvuorossa jo kysytty ja siitä puhuttu.

Luontomatkailun lisääntyessä täytyy olla varautuneita siihen, että kansallispuistojemme ja luontokohteidemme kulkureitit, kuten pitkospuut ja taukotuvat — tai autiotuvat, kuten niitä voidaan myös kutsua — ovat kunnossa.

Esitetyt tasokorotukset ovat hyvä alkua, mutta ne eivät suinkaan riitä, saati sitten riitä tähän korjausvelan kokonaishoitoon, joka olisi tärkeä myös hoitaa. Olisinkin kysynyt, että onko tähän tarkempi suunnitelma olemassa ja kysyisin myös tarkempia panostuksia luontomatkailuun, mikäli hallituksella sellaisia on.

18.27 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitosta ympäristöministeriön budjetissa saavat tosiaan muun muassa rahoitukset vesien suojeluun, kansallispuistoihin ja Metsähallituksen luontopalveluihin, kuten myös MAL-sopimusten laajennus.

Mutta kasvua ja varsinkin kestävästä kasvusta voi syntyä myös päästöjä vähentämällä. Kokoomus kytkisi talouden kasvun irti nimenomaan siitä päästöjen kasvusta. Karsittaisiin ympäristölle haitallisia tukia, mutta mitä tekee hallituksen esitys: haitalliset tuet kasvavat 100 miljoonalla eurolla kaikista lupauksista huolimatta. Keskustan valtiosihteeri Jari Partasen työryhmän mietinnössä oli yritystukileikkauksia, joita myös kokoomus otti vaihtoehtobudjettiin. Miksi hallitus ei hyödyntänyt näitä omassa valmistelussaan?

Arvoisa puhemies! Sitten toiseen asiaan. Kentällä on epäselvyyttä siitä, mitä muutoksia hallitus on kaavailemassa jätehuoltojärjestelmään. Voisiko ministeri Mikkonen selvittää, onko edelleen tulevina vuosina kotitalouksilla tulevaisuudessakin mahdollisuus ostaa jätehuotokuljetus itsenäisesti.

18.28 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen ilmastopolitiikka on varsin kunnianhimoinen, mutta ilman kunnianhimoa tavoitteet ja teot eivät myöskään täyty. Ilmastopolitiikan onnistuminen tarkoittaa käytännössä niin lyhyen tähtäimen kuin pidemmälle tähtäävien tekojen suunnittelua ja ratkaisuja. Mielestäni kenelläkään meistä tässä salissa ei ole mahdollista ajatella, etteikö toimisi sen puolesta, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen.

Ensi vuonna ilmastopaneelirahoitus kaksinkertaistuu, luonnonsuojelumäärärahat saavat merkittävän lisäyksen, vaelluskalakantojen elvyttämiseen satsataan, ympäristöjärjestöt saavat tärkeään valistustyöhön enemmän voimavaroja kuin tänä vuonna. Listaa voisi jatkaa vaikka miten.

Mutta kysymys ministerille asuntopolitiikasta. Asuntopolitiikan pitkäjänteinen kehittäminen ei onnistu vaalikausittain. Nyt kun on onneksi päätetty laatia tämä kahdeksan vuoden asuntopolitiikan kehittämisohjelma, jota ministeri avasi jonkun verran omassa ensimmäisessä puheenvuorossaan, niin toivon, että avaatte eduskunnalle vielä näitä suunnitelmia, joita ensi vuonna ollaan toivottavasti tekemässä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt on sitten vielä yksi vastauspuheenvuoro. — Edustaja Reijonen Minna.

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

18.29 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä äsken oli keskustelua perussuomalaisten arvoista. Kyllä me perussuomalaiset arvostamme ympäristöä, mutta meille on tärkeätä, että se tehdään hyvin järkevällä tavalla. Minun mielestäni on hyvin tärkeätä panostaa tähän metsäjuttuunkin sillä tavalla, että kyllä sen metsänomistajanakin pitää itse saada sanoa sanansa siitä, mitä sille metsälleen tekee.

Toinen asia, mikä tässä on noussut esille, oli tämä ilmastonmuutoskeskustelu. Siinäkin on huomioitava ihan nämä Suomen olosuhteet, kotitalouksien lämmitykset ja muut sillä tavalla, että ettei tule hirveän hankalaksi ihmisten asua ja elää ja olla täällä kylmässä pohjoisessa. Ei pidä semmoisia asioita unohtaa, että sillä tavalla järki kädessä on pidettävä naisäkin asioissa.

Mitä muuten hallitus aikoo tehdä susipoliitikalle? Se keskusteluttaa ihmisiä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Mikkonen, minuutin vastauspuheenvuoro. Sen jälkeen mennään puhujalistaan.

18.30 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Joo, kiitos! Tässä tuli tosi paljon kysymyksiä, koetan nopeasti vastata siihen, mihin ehdin.

Paljon tuli kysymystä Metsähallituksen luontopalveluista ja näistä infrakorjauksista. Kaiken kaikkiaan siihen tulee reilu 9 miljoonaa ensi vuonna, ja tarkoitus on jatkaa näitä panostuksia seuraavana vuonna niin, että korjausvelka saataisiin kurottua umpeen. Ja siellä on suunnitelmat, jotka Metsähallituksen luontopalvelut on itse tehnyt. Siellä listoissa on myös autioituvat mukana.

Sitten nousi esiin puurakentaminen. Siihen meillä on oma edistämishjelma. Sen lisäksi nyt MAL näistä käynnistysavustuksista saa 20 prosentin korotuksen, jos kerrostalo tehdään puusta, ja tämän me uskomme olevan merkittävä satsaus, ja siitä saa vauhtia tähän puurakentamiseen.

Ely-keskusten resursseista kysyttiin. Valvontaresursseihin tarvitaan lisää, se on totta. Nyt kun tämä uusi Helmi-ohjelma alkaa, niin siihen tulee myös resursseja henkilökuntaan sekä Metsähallitukseen että ely-keskukselle, jotta nämä toimet saadaan mahdollisimman nopeasti etenemään.

18.31 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Ympäristöministeriön määrärahat ovat kasvaneet hitusen, ja se on erittäin hyvä. Painopiste on ilmastonmuutoksen torjunnassa ja päästöjen vähentämisessä, luonnonsuojelussa ja kestävässä rakentamisessa — kaikki hyviä painopisteitä.

Euroopan osuus maailmanlaajuisista päästöistä on noin 10 prosenttia ja Suomen osuus noin 0,15 prosenttia. Eli käytännössä, vaikka Eurooppa olisi täysin päästötön, ei se pysäyttäisi ilmastonmuutoksen kehitystä, koska samaan aikaan muiden maiden osuus päästöistä kasvaa. Tämä on siis niin sanottu toimintaympäristöanalyysi. Tämä ei tarkoita sitä, ettei meidän tulisi tehdä kaikkea, mihin pystymme, mutta se tarkoittaa sitä, että ilmastonmuutoksen torjunnan on oltava kansantaloudellisesti kestäväällä pohjalla — tasapainoista toimintaa, joka ei aja kansantalouttamme miinukselle. Onko muuten kenelläkään tiedossa, että joku olisi laskenut, mitä se tarkoittaa kansantaloudelle, jos kaikki ilmastonmuutoksen kannalta haitallinen kuluttaminen lopetetaan välittömästi? Mitä se tarkoittaisi käytännössä? En muuten vielääkään jaksa uskoa, että Mansikki on ilmastonmuutoksen suurin uhka. Pidän Mansikkia oikein mukavana tapauksena. Puhemies, se, mitä haluan sanoa, on se, että

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

tämän kaiken on oltava hallittua. Sen on oltava määrätietoista ja pitkäjänteistä, jotta se tuottaisi tulosta ja kansantalous ei siitä kaatuisi.

Erääseen asiaan tässä erityisesti kiinnitän huomiota, ja se on nämä MAL-tukisopimukset, joiden painoarvo on aika suuri tässä esityksessä. Kun pääkaupunkiseutu solmi näitä MAL-sopimuksia, niin ajateltiin, että sitä kautta syntyisi kohtuuhintaista asumista. No, näin ei ainakaan pääkaupunkiseudulla ole vielä todistettu tapahtuneen. Olen pyytänyt, että jos joku semmoiset dokumentit löytää, niin haluaisin ne mielelläni itselleni. Ainakin Espoossa jokainen MAL-sopimuksen seurauksena syntynyt asunto on ollut kalliimpi kuin edellinen asunto. Rakentaminen kallistuu koko ajan. MAL-sopimukset eivät ole tuottaneet sitä, mitä on odotettu. Tämä vain nyt kokemuksena tästä asiasta. Eli MAL-sopimuksiin pitäisi saada sellaisia konkreettisia vaatimuksia sisään, jotka pakottaisivat rakentamaan kohtuuhintaisia asuntoja. Nyt niitä ei ole. Se on vain maankäyttöön, liikenteeseen ja asumiseen sidottu yleissopimus, jolla käytännössä kunnat saavat tie- ja ratahankkeisiinsa lisää rahaa mutta yhtään kohtuuhintaista asuntoa ei synny. Minusta tähän tosiasiaan pitäisi suhtautua vakavasti.

Toinen asia: Korjausavustukset ovat erittäin keskeinen työllisyyttä edistävä toimi. Niihin kannattaa panostaa, ne synnyttävät aidosti työpaikkoja. Jostain syystä ARAn toiminnassa on ilmeisiä ongelmia, kun sen määrärahoja jää jatkuvasti käyttämättä ja samaan aikaan he haluavat lisää rahaa. Tässä nyt hieman katson uuteen ministeriin, että tässä on myös mielenkiintoinen asia todella pohtia, miksi ARAn rahat jäävät koko ajan käyttämättä ja niitä ei saada menemään. Ne siirtyvät seuraavalle vuodelle, mutta se ei vaikuta kovin tehokkaalta.

Viime kaudella täällä eduskunnassa hyväksyimme korjaustoiminnan osaksi kirjauksen vanhojen hissien korjaamisesta esteettömiksi. Se on ollut erittäin hyvä kirjaus, mutta sen toteutuminen niin ikään ARAssa on ontunut kovasti. Olisinkin toivonut, että tässä talousarvioesityksessä olisi tästä erikseen ollut oma kohtansa, että näitä hissien korjausrahoja voi käyttää myös vanhan hissien korjaamiseen esteettömäksi. Tämä käytännössä tarkoittaa sitä, että kun näissä 60—70-luvulla rakennetuissa taloissa on hissikuilut valmiina ja ne hissikuilut ovat kaksi kolme kertaa suurempia kuin se hissi, niin tällaiseen vanhaan hissikuiluun, kun uusitaan se hissikori esteettömäksi, mahtuu sitten ne mummo ja pappa sen rollaattorinsa kanssa sisälle, ja se mahdollistaa tämän pitkäaikaisen kotona asumisen, [Puhemies: Aika!] mikä on keskeinen tavoite ministeriölle. — Kiitoksia.

18.37 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Kiitokset ensin edustaja Anneli Kiljuselle — joka poistui — kun hän tuurasi meidän jaostomme puheenjohtaja Järvistä ja esiteli jaoston työn tuloksen. Meillä oli jos nyt en sanoisi hauskaa, mutta ainakin hyvin miellyttävää koko syksy käsitellä tätä ympäristöministeriön pääluokkaa. Kiitos myös ministerille, joka siellä kävi meille vastailemassa kysymyksiimme.

Arvoisa puhemies! Muutama huomio lyhyesti ja sitten vähän pitempään yhteen:

Pilaantuneiden alueiden kunnostukseen olisin toivonut vielä suurempaa panostusta, ja esitinkin tietystä kohdasta siirtoa sinne, mutta sitä emme sinne jaostossa kuitenkaan saaneet. Ilmastopolitiikan osuus tässä ympäristöministeriön pääluokassa on kuitenkin euro-määräisesti erittäin pieni. No ymmärrämme, että se on poikkihallinnollista pääosin ja sieltä muualta sitten voi löytyä jotakin toimenpiteitä, mutta siihen nähden, miten paljon siitä puhutaan, nämä panostukset, kolme määrärahaa, jotka täällä ovat — miljoona euroa tähän KAISUun kuntien ja alueiden ilmastotyön vauhdittamiseen, sitten ilmastopolitiikan val-

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

misteluun ja toimeenpanoon 160 000 euroa ja ilmastopaneelin työhön 750 000 euroa, eli alle 2 miljoonaa — ovat vaatimaton summa, mutta ehkäpä sitä ilmastotyötä tehdään sitten muulla tavalla. Sellainen vapaaehtoinen ihmisten kannustaminen ilmastomuutosta vastaan ihan normaalissa elämässä on tavattoman tärkeää, ja se on mielestäni paljon tuloksellisempaa kuin se pelottelu ja ahdistaminen, mikä meillä on yleisenä mielialana tällä hetkellä tässä maassa.

Arvoisa puhemies! Myönteisesti myös nostan esille Etelä-Konneveden ja Leivonmäen kansallispuistojen pienet rahasummat, jotka näistä niin sanotuista joululahjarahoista tänne jaostossa lisättiin.

Sitten isompi kysymys on asuntopolitiikka:

Jaostossa kirjoitimme asuntopolitiikan osalta ainoan lausuman, ja siinä edellytetään, että Valtion asuntorahaston korkotukilainavaltuutta nostetaan. Toivonkin, että ministeri vähän arvioi tässä tämän lausuman merkitystä jatkoa varten. Hallitusohjelman mukaan tavoitteena on 10 000 uutta korkotuettua vuokra- ja omistusasuntoa vuosittain. Tänä vuonna päästään 7 500:een ja tällä summalla ensi vuonna päästään ilmeisesti samaan suuruusluokkaan, eli jäädään erittäin kauas hallitusohjelman tavoitteesta. Mitä aiotte tehdä, että tämä korjaantuisi? Tämä on työllisyyden kannalta tärkeää, mutta ennen kaikkea esimerkiksi kohtaanto-ongelman ratkaisemiseksi, joka on erittäin iso työmarkkinoilla oleva ongelma tänä päivänä, kun työttömät ja työnantajat eivät kohtaa. Eli tavattoman tärkeää olisi, että tuota valtuutta voitaisiin lisätä, niin kuin valiokunta edellyttää. Kysynkin: miksi tätä valtuutta ei ole nostettu tavoitteen mukaiselle tasolle?

Arvoisa puhemies! Sitten myös nämä purkuavustukset ja akordit ovat erittäin tärkeitä. Meillä on vakava asuntopoliittinen ongelma kasvamassa juuri tästä, mitä edustaja Kiljunenkin totesi, eli maaseudun, haja-asutusalueiden, syrjäseutujen tilanne kärjistyy, kun asuntojen hinnat romahtavat, ja taas sitten täällä Helsingissä ja kasvukeskuksissa hinnat nousevat pilviin. Tämä on sairas tilanne ja johtaa tällaisiin ongelmiin, mitä näillä avustuksilla voidaan hieman helpottaa.

Sitten MAL-sopimuksista totean, että olen tietysti erittäin tyytyväinen, että Jyväskylä pääsee MAL-sopimuksen piiriin, ja toivon, että MAL-sopimuksia kehitetään. Nythän niistä tulee tämmöinen ilmeisesti pitempiaikainen ja rullaavampi ja sillä lailla hyvä, mutta toivoisin, että otettaisiin myös tarpeellisilta osilta palvelut ja elinkeinot tähän järjestelmään sopivasti mukaan maankäytön, asumisen ja liikenteen lisäksi, [Puhemies: Aika!] jolloin tällainen kokonaisvaltainen kehittäminen voisi tapahtua, ja sitten, että rahoitus tälle uusien kaupunkiseutujen osalta myös turvataan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt tehdään sillä tavalla, että ministeri Mikkonen, 3 minuuttia, ja sen jälkeen siirrytään seuraavaan asiaan.

18.42 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Vastaan näihin kysymyksiin. Tuli paljon MAL-sopimuksesta kyselyjä. Todellakin on tarkoitus, että tämän vuoden aikana tehdään selvitykset näiden uusien kaupunkien osalta ja sitten ne tulevat seuraavana vuonna mukaan, ja nyt näiden vanhojen kaupunkien kanssa, jotka jo ovat mukana, sopimukset pyritään saamaan mahdollisimman pian tehtyä, ja niistä todella tulee nyt jatkossa tämmöisiä rullaavia ja pidempiaikaisia.

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

Sitten kysyttiin tästä asuntotuotannosta ja korkotukivaltuuden korottamisesta. Hallitus on valmis tarkastelemaan tätä. Jos tarvetta on, niin katsomme, tulisiko lisäbudjetissa siihen sitten palata niin kuin valiokunnan lausumakin toteaa.

Äsken jäi vastaamatta tähän luontomatkailukysymykseen, jonka useampikin edustaja nosti esiin. Se on erittäin tärkeä, ja myös näillä panostuksilla Metsähallituksen luontopalveluihin, erilaisiin infroihiin, on tärkeä merkitys siinä, että voimme luontomatkailua parantaa ja kehittää. Myös nämä Unescon perintökohteet ovat yksi alue, jossa on paljon matkailupotentiaalia, ja me haluamme parantaa myös niitä ja niiden rakenteita.

Asuntopolitiikan kahdeksanvuotinen ohjelma tulee tosiaan eduskunnan käsittelyyn. Eduskunta tekee siitä selonteon. Ajatuksena on, että asuntopolitiikkaa pystyttäisiin jatkossa tekemään pitkäjänteisemmin, koska se jos mikä on hyvin pitkäjänteistä politiikkaa. Samalla tavalla kuin viime hallituskaudella liikennepolitiikka haluttiin pitkäjänteisemmäksi ja tehdä tällainen 12 vuoden pitkä ohjelma, jonka eduskunta linjaa, samalla tavalla nyt halutaan edetä asuntopolitiikan kanssa.

Sitten tuli kysymyksiä liittyen ilmastotoimiin. Aivan kuten edustaja Kankaanniemi sanoi, ympäristöministeriön kohdalla sinänsä ei ole niin paljon niitä toimia. Tosin nyt tästä teidän listastanne puuttui tämä sähkölatausinfra, energiaremonttiavustukset, joilla on merkittävä rooli, ja sitten tietysti puurakentamisen edistäminen ja nämä korotetut puurakentamisavustukset, ja myös luonnonsuojelun puolella esimerkiksi ennallistamistoimilla on kyllä merkittävä ilmastovaikutus myös hiilinielujen varastojen kasvattamisessa. Mutta toki siis jos mietitään maa- ja metsätalousministeriön roolia, liikenteen roolia, energian roolia, tki-avustusten roolia ja sitä kautta esimerkiksi tällaisten vähäenergisten ratkaisujen kehittämistä, niin siellä on huomattavasti suuremmat taloudelliset panostukset näiden toimien edistämiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan myöhemmin tässä täysistunnossa.

Keskustelu keskeytettiin kello 18.45.

Keskustelua jatkettiin kello 03.29.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä yleiskeskustelua ympäristöministeriön pääluokasta.

3.30 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Paljon puheita, vähän tekoja — näin voidaan kuvailla hallituksen ilmasto-ohjelman kunnianhimon tasoa. Muun muassa Sitra, WWF ja VTT ovat arvostelleet hallitusta aitojen ilmastotekojen puuttumisesta. Erityisen tärkeää ja markkinatalousystävällistä olisi karsia ympäristölle haitallisia yritystukia mahdollisimman nopeasti. Turpeen veroetu ja satojen miljoonien eurojen edestä muita ympäristölle haitallisia verotukia jää edelleen voimaan. Kokoomus karsisi näitä tukia lähes 0,5 miljardin euron edestä. Tärkeää ympäristön kannalta on, että energiaverotusta uudistetaan mahdollisimman kunnianhimoisesti, nopeat raidehankkeet saadaan liikkeelle sekä uuden

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

sukupolven ydinenergian tuotantomuotoja saadaan hyödynnettyä ja kehitettyä käyttövalmiiksi.

Arvoisa puhemies! Kiitän hallitusta siitä, että se on kalastus- ja vesienhoitoasioissa saanut hyvät kirjaukset hallitusohjelmaan sekä osin myös budjettiin. Uhanalaisia vaelluskalakantoja tulee suojella, mutta valitettavasti valtion omistajaohjauksen epäselvä linja padon rakentamisesta Sierilään on vastuuton. Toivon, että hallituksen ohjelma vesilain osalta muuttuisi sanasta lihaksi, jotta luonnonvaraiset kalakannat saisivat elinkelpoisemman elinympäristön. Lisäksi toivon, että eduskunta hyväksyisi kokoomuksen talousarvioaloitteen kansallispuistojen korjausvelan purkamisesta.

3.31 Petri Huru ps: Arvoisa herra puhemies! Vuonna 2018 päivitetty rakennusten energiatehokkuusdirektiivi Energy Performance of Buildings Directive EPBD sisältää vaatimuksen, että sähköautojen latauspaikoille asennetaan kansalliset kiinteäkohtaiset minimimäärät. Näihin liittyen EU:n jäsenmailta edellytetään kansallisia säädöksiä 10.3.20 mennessä. Latauspaikkojen on oltava asennettuina 1.1.25 mennessä. EU:n sähköautojen latauspistevelvoite pakottaa rakentamaan latauspisteitä koko maahan tasaisesti, eli myös niille alueille, joilla niille ei ole tarvetta. Voimakas kaupungistuminen puoltaa latausinfraan rakentamista alueellisiin tarpeisiin perustuen, ei alueita yhteneväisesti kohtelevan säädösohjauksen kautta.

Maaliskuun 2019 lopussa kaikista noin 3 000:sta Manner-Suomeen rekisteröidystä täyssähköautosta 44 prosenttia oli rekisteröity pääkaupunkiseudun kuntiin. Kun mukaan lisätään vielä Tampereelle ja Turkuun rekisteröidyt autot, päästään suhteellisessa määrässä 52 prosenttiin kaikista Suomen täyssähköautoista.

Direktiivin vaatiman minimimäärän ylittävien latauspisteiden rakennuttamisvelvoite johtaa turhiin investointeihin kasvukeskusten ulkopuolisissa kaupoissa ja heikentää niiden kannattavuutta. Riskinä on, että tämä karsii kasvukeskusten ulkopuolista palveluverkostoa entisestään. Jos lausunnolla ollut ehdotus vietäisiin sellaisenaan lainsäädäntöön, niin kolme suurta kauppaliikettä joutuisivat yhteensä rakentamaan yli 13 700 uutta latauspistettä. Tällä hetkellä kyseessä olevilla yrityksillä on markkinaehtoisesti rakennettuna yhteensä hieman yli 670 latauspistettä.

Esimerkki: Nimeltä mainitsematon ruotsalainen sisustustavaratalo on jo rakentanut markkinaehtoisesti viiteen tavarataloonsa Suomessa 28 latauspistettä. Hallituksen esitys pakottaisi yrityksen rakentamaan viiteen tavarataloonsa yhteensä 691 uutta latauspistettä, kun direktiivin perustaso ei vaatisi rakentamaan yhtään uutta latauspistettä. Olemassa olevilla 28 latauspisteellä on ollut käyttöä vain Helsingissä, Vantaalla ja Espoossa. Kuopiossa ja Raisiossa latauspisteet seisovat käytännössä tyhjän panttina.

Lisäksi direktiivissä esitetty latauspistoke on mallia Type 2, jolla pystyy lataamaan autoa vartin aikana noin neljän kilometrin ajomatkan verran. Keskimääräinen asiointiaika päivittäistavarakaupassa on noin 15–20 minuuttia, eli asiakas saa ladattua autonsa akun käyttövoimaa alle viiden kilometrin ajomatkan verran kaupassakäynnin aikana.

Vähittäiskaupalla on edessään noin 800 miljoonan euron kustannukset, kun elintarvikkeita myyvien kauppojen kylmälaitokset ja -laitteet on muutettava vuoteen 2030 mennessä uusien EU-määräysten mukaisiksi. Kun tähän lisätään hallituksen esityksessä oleva direktiivin minimin ylittävä latauspistokkeiden määrä, nousevat kaupan alan kulut miljardiluokkaan.

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

Ministeri ei ole paikalla, mutta esittäisin ympäristöministerin pohdittavaksi: Ovatko direktiivin perustason ylittävät vaatimukset ristiriidassa perustuslaissa suojatun omaisuuden suojan kanssa, kun kiinteistöjen omistajat joutuvat pakotettuina tekemään kalliita investointeja, vaikka mitään lupaprosessia ei asiasta ole käynnissä? Voisivatko esimerkiksi ilmastotavoitteet olla riittäviä omaisuuden suojan syrjäyttämiseksi? — Kiitos.

3.36 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Ennen vaaleja punavihreät lupailivat, että leikkaavat sadoilla miljoonilla euroilla ympäristölle haitallisia yritystukia. Kuinka kävikään? Marinin hallituksen ensi vuoden budjettiesityksessä ympäristölle ja ilmastolle haitallisten yritystukien määrä ei suinkaan vähene, vaan se kasvaa 100 miljoonalla eurolla. Käsittämätöntä.

Keskustan valtiosihteeri Partasen johtama syksyn yritystukityöryhmä sai kasaan yritystukileikkauslistan. Hyvin perusteellista työtä työryhmä teki, mutta hallitus kelpuutti sieltä listalta ainoastaan yhden ympäristölle ja ilmastolle haitallisen yritystuen, eli tämän parafiinisen dieselin verotuen poistamisen. Mutta tähän ei edes ole ympäristölle haitallinen verotuki, vaan kysymys on siis puhtaammasta diesel-laadusta, jonka verotuen poistaminen tarkoittaa sitä, että tämän puhtaamman dieselin kilpailuedellytykset suhteessa muihin diesel-laatuuihin heikkenevät. Noin 30 prosenttia tästä parafiinisestä dieselistä on vieläpä uusiutuvaa dieseliä, ja Neste on todennut, että Nesteen MY-dieselin osalta, joka on tätä uusiutuvaa dieseliä, he joutuvat vyöryttämään tätä verotuen poistamista edelleen kuluttajahintoihin, mikä käytännössä näkyy sitten pumpulla sillä tavalla, että entistä harvempi kuluttaja pystyy valitsemaan tämän ympäristön kannalta ja ilmaston kannalta kestävämmän vaihtoehdon sen takia, että sen hinta kallistuu. Tämä on siis nyt se merkittävä ympäristölle ja ilmastolle haitallisen yritystuen leikkaus, jonka Marinin hallitus sai lupauksista huolimatta aikaan, siis sellaisen tuen leikkaus, joka itse asiassa tukena on ympäristölle ja ilmastolle hyödyllinen.

Kokoomus vaihtoehtobudjetissaan on esittänyt, miten ilmastolle ja ympäristölle haitallisia yritystukia voitaisiin lähes puolella miljardilla eurolla leikata ja tämän liikkumavaran avulla sitten vastaavasti toteuttaa ensi vuonna energiaverouudistus, joka olisi ilmaston kannalta järkevä ratkaisu. Eli teollisuuden sähköistymistä edistettäisiin ja päästöjen vähentymistä edistettäisiin luopumalla energiaintensiivisen teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmästä ja vastaavasti sitten alentamalla teollisuuden sähköveroluokka 2 EU:n sallimalle minimitasolle, ja tämän teollisuuden sähköistymisen kautta saataisiin puhdasta tuotantoa edistettyä.

3.39 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Keskustapuolue on vuosikausia puhunut, että pidetään koko Suomi asuttuna, ja kyllä minä niin ihmettelen sitä, että he ovat mukana tällaisessa hallituksessa, joka lähtee korottamaan polttoaineen hintoja juuri näillä ratkaisuilta, mitä tuossa edellinen edustaja kertoi, eli Nesteen biopolttoaineen verotusta rassamalla.

Toinen asia, mitä minä en voi ymmärtää, on se, että meillä on tällainen punavihervasemistohallitus, jossa keskusta on tukijalkana ja jolla tuntuu olevan vettä polvessa, kun he ovat hyväksyneet hallitusohjelmaan soiden ennallistamisen. Ajattelevatko he todellakin, että semmoisia soita, jotka on ojitettu vuosikymmeniä sitten, että niitä aletaan sitten tukkiin niitä oja? Kun siitä ojan vierestä avataan se penkka, joka sinne on maastoutunut vuosikausien aikana, ja sitä kun ruvetaan lapioimaan sinne ojaan, niin aina vain sieltä irtoaa

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

enemmän sitä turvetta vesistöön ja sitten se kaivuujälki alkaa myös käymään siinä ja sieltä vapautuu metaania. Nämä ovat erikoisia ympäristötekoja tällaiset ojien ennallistamiset. Ehkä voisi pikkasen maalaisjärkeä käyttää näissäkin asioissa.

3.41 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Huru nosti minusta aivan aiheellisesti esiin näihin latauspaikkoihin liittyvät ongelmat. Minuun otti yhteyttä eräs oululainen yrittäjä, jolla on mittavan kokoinen liikuntasaliyrittys, jossa on 330 asiakaspaikkaa. Tämä lausuntokierrokselle lähtenyt latauspaikka-asia lähti siitä näkökulmasta, että yksittäinen latauspaikka voi maksaa jopa 3 000 euroa per latauspaikka. Tämä tarkoittaisi lyhyellä matkalla sitä, että tälle liikuntasaliyrittäjälle aiheutuisi jopa 100 000 euron kustannukset siitä kauhuskenaariosta, että tämä lausuntokierrokselle lähtenyt latauspaikkannormi tulisi sellaisenaan voimaan. Ja eihän sellaista voida missään tapauksessa hyväksyä, koska eihän sähkölatauspaikat sinänsä tuo yritykselle liiketoiminnallista voittoa tai liiketoiminnan kasvua. Sellaisenaan yrittäjä on väärä taho maksamaan tämän sinänsä kannatettavanakin edistymisen siihen, että siirrymme kohti sähköautoja. Mutta yrittäjän kukkarosta sitä ei tule kyllä maksaa.

3.43 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Marinin hallitus haluaa olla edelläkävijä päästövähennystavoitteiden määrässä, mutta kun oleellista ilmaston kannalta on se, että pitäisi saada aikaan myös niitä ratkaisuja ja olla edelläkävijä siinä puhtaassa teknologiassa.

Usein kuulen vihreiltä, punavihreiltä, sellaista ajattelua, että ikään kuin ilmaston kannalta parempi on se, että löydetään mahdollisimman kallis keino vähentää päästöjä, mutta näinhän se ei suinkaan ole. Päinvastoin, useat tehokkaat ilmastotoimet itse asiassa ovat kustannustehokkaita ja voivat tuoda kuluttajille, suomalaisille, jopa säästöjä.

Ja otan erityisesti nyt esille tässä kaukolämmöntuotannon päästöt, joka on tällainen matlalla roikkuva hedelmä niin sanotusti — paikka, jossa päästöjä voidaan kustannustehokkaasti vähentää ilman, että suomalaisten tarvitsee omaa elämäntapaansa muuttaa, ilman, että kurjistetaan ihmisten arkea. Yksi erittäin varteenotettava keino leikata näitä kaukolämmöntuotannon päästöjä on ottaa käyttöön pienydinvoimaa, jota parhaillaan maailmalla kehitetään ja aletaan valmistaa.

Suomalaisethan ovat poikkeuksellisen ydinvoimamyönteinen kansa, eli tuoreen tutkimuksen mukaan lähes puolet suomalaisista on sitä mieltä, että ydinvoima on kestävä ratkaisu ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Vahvinta ydinvoiman kannatus on nimenomaan nuorten parissa, jossa yli puolet kannattaa ydinvoimaa nimenomaan ilmastosyistä. Itse asiassa tämä meidän Suomen eduskuntakin on poikkeuksellisen ydinvoimamyönteinen — saattaa olla jopa yksi maailman ydinvoimamyönteisimmistä parlamenteista — ja toivoo sopii, että nyt Marinin hallituskin olisi ydinvoimamyönteinen.

Nythän, kun hallitusohjelmaa hallituspuolueet uudelleen neuvottelivat, niin tässähän olisi ollut oiva mahdollisuus lisätä sinne hallitusohjelmaan tällaisia uusia, ydinvoimamyönteisiä kirjauksia. Nythän sieltä löytyy ydinvoimaa koskeva kirjaus ainoastaan siltä osin, että näiden jo olemassa olevien lupien osalta jatkoluvat turvataan. Mutta juurikin tämän pienydinvoiman edistäminen olisi ehdottomasti pitänyt sinne hallitusohjelmaan kirjata, jos hallitus kerran haluaa vakavasti ottaa sellaiset järkiratkaisut, joilla päästöjä saadaan vähennettyä ilman kohtuuttomia kustannuksia suomalaisille.

Ja kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa me olemme esittäneet, että kivihiihtä korvaavien investointien tehostamisen energiatuen lakkauttaminen, mikä on 30 miljoonaa euroa ensi

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

vuonna, niin tästä potista irrotetaan sitten pienydinvoiman t&k-panostuksiin 6 miljoonaa euroa, ja sillä tavalla saadaan kehitettyä myös kotimaista pienydinvoimaa. Lappeenrannan yliopistossa muun muassa on käynnissä hanke, joka johtaisi tällaiseen kotimaiseen kaukolämmön tuotantoon soveltuvan pienreaktorin valmistamiseen.

3.46 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Sen verran palaan tähän vielä nyt kun nousivat keskustelussa esiin latauspaikat sähköautoja varten, että sain hiukan evästystä semmoiselta henkilöltä, jolla on pikkasen enemmän noita kiinteistöjä. Hän toi sen siinä valossa esille, että hänellä on osakkeita mielestään kohtuuhyväkuntoisissa kerrostaloissa, ja heillä olisi tarkoitus ollut, että he tekevät sinne mittavan peruskorjauksen, ja nyt hallitusohjelmaan on kirjattu, että mittavan peruskorjauksen yhteydessä sinne pitää tietty määrä laittaa sähköautoille latauspaikkoja, ja hän näki tämän asian niin, että heillä ei ole varaa lähteä tekemään tällaista peruskorjausta tälle talolle enää. Ei tämä ole mitään kestävää kehitystä. Jos ajatellaan, että meillä on tällainen vihreä hallitus ja vihreät mukana siinä, niin pitäisi yrittää ajatella, että Suomi toimii ekologisesti ja myös lainsäädännön tulisi olla sellaista, että se suosii kestävää kehitystä. Valitettavasti tämäkin näyttää, että se, mikä nyt heidän mielestään mukavalta kuulostaa, että saadaan paljon latauspaikkoja, kääntyy heidän omaa politiikkaansa vastaan, ja kestävä kehitys rappeutuu tälläkin lailla.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.